

Slutrapport

Mötesplatser i Skärgård

Ett projekt i
Stockholms läns bygdegårdsdistrikt
med stöd från Leader Stockholmsbygd
1 oktober 2018 – 30 oktober 2019

Bokbussen stannar vid bygdegården! Filmvisning startad! Möta turister! Ny energi i föreningsarbetet! Kommunalt driftsbidrag! Ökad kontakt med andra föreningar i närområdet! Pengar till ungdomssatsning! Detta är några av de effekter vi redan kan räkna in efter ett års projekt - fortsättning följer!

Stockholms läns bygdegårdsdistrikt sökte 2017 medel från Leader Stockholmsbygd för ett projekt på tre år. Vi ville ge stöd för utveckling i nio skärgårdsföreningar och hjälpa dem att ta fram utvecklingsplaner. Förändring tar tid, inte minst i ideella föreningars arbete och därför valde vi tre år. Vi fick avslag! I stället för tre år gjorde vi om och sökte för ett år.

Projektet "Mötesplatser i glesbygd/skärgård" blev beviljat med 413 670 kronor. Utöver detta har distriktet bidragit med 643 ideella timmar till ett värde av 141 460 kronor och 50 personer i de berörda föreningarna med 7598 timmars ideella planeringsmöten till ett värde av 1 671 560 kronor.

Mål

Målet med projektet var att tillsammans med nio föreningar i skärgården ta fram utvecklingsplaner med metoden "Ett steg till".

Syfte

Syftet med projektet var att bidra till en positiv utveckling i Stockholms glesbygd/skärgård genom att skapa attraktiva mötesplatser. Det gör vi genom

- Att stärka bygdegårdarna som en viktig del av infrastrukturen i glesbygden/skärgården.
- Att uppgradera bygdegårdarna till moderna och attraktiva mötesplatser genom att ge råd och stöd om såväl upprustning som utveckling av samlingslokalen.
- Att öka bygdegårdens – mötesplatsens – attraktionskraft som turistmål.
- Att ge stöd att starta barn- och ungdomsverksamheter.
- Att öka utbudet av kulturaktiviteter för alla åldrar.
- Att utveckla bygdegårdarna och dess verksamhet för god, hållbar miljö.
- Att inspirera bygdegårdarna att utveckla lokala servicepunkter.

För att genomföra projektet anställdes Doris Vesterlund som verksamhetsutvecklare på halvtid. Projektet har letts av distriktets styrelse samt operativt med en liten arbetsgrupp.

Ett steg till

I processen har Studieförbundet Vuxenskolas metodmaterial "Ett steg till" använts som i stort fungerar enligt följande – dock något anpassat för varje förening:

1. Vad är vi mest kända för? Reflektera!
2. Gör en analys. Detta är vi bra på/Detta kan vi förbättra. Reflektera!
3. Lära av andra – en omvärldsanalys! Så här vill vi se oss om 1 år, 2 år osv. Reflektera!
4. Lyft blicken, tänk framåt! Vad vill vi utveckla?
5. Våra första steg.
6. Handlingsplan/aktivitetsplan. Åtgärd – Tidsplan - Vem ansvarar?

Åtta föreningar har gjort utvecklingsplaner

Ursprungligen ville nio föreningar delta i projektet. Två av dem har ändrat sig eftersom de gjort större ändringar i sina respektive styrelser och därför inte kände sig mogna att starta med detta nu. I gengäld har ytterligare en förening tillkommit. Här följer en rapport i sammandrag från de olika föreningarna.

YXLAN - BLIDÖ BYGDEGÅRDSFÖRENING, NORRTÄLJE KOMMUN

Yxlan - Blidö bygdegård, Norrtälje kommun Ett steg till genomförs i Yxlan - Blidö bygdegård

Yxlan - Blidö genomförde det först steget i "Ett steg till" redan i maj 2018. En plan har arbetats fram. Stort fokus låg här på att öka samverkan med bygdens olika föreningar för att tillsammans bli starkare. Ett nätverk håller på att upprättas.

Yxlan är känd som en "kulturbygdegård" med teaterföreställningar 1–2 gånger per termin. Under projektet har man ökat utbudet med flera föreläsningar, som blev välbesökta och gav mycket publicitet. Föreningen vill också arbeta för att bli resurscentra för bygden bland annat genom inköp av elverk.

SINGÖ BYGDEGÅRDSFÖRENING, NORRTÄLJE KOMMUN

Fem mil norr om Norrtälje ligger Singö och där är bygdegården en viktig mötesplats. En idé som växte fram var att försöka få bokbussen att göra ett stopp vid bygdegården. Kontakter togs och nu är det verklighet. Samtidigt som bokbussen kommer har man café i bygdegården som blivit en viktig social mötesplats. Busstoppet uppmärksammades stort i Norrtälje tidning. Bland framtidsvisionerna finns filmvisning, öka antalet medlemmar och öka samarbetet mellan föreningarna på Singö.

BJÖRKÖ - ARHOLMA MEDBORGARHUSFÖRENING, NORRTÄLJE KOMMUN

Projektet har inneburit ett lyft för föreningen. De har gått från en "uthyrningsbygdegård" till att bli en kulturell mötesplats.

Föreningen vill nu ändra sina stadgar för att kunna erbjuda enskilt medlemskap. Detta arbete pågår. Man har införskaffat en filmutrustning och startat filmvisningar. Inspirerade av Singö har man fått bokbussen att stanna även här. Informationen har ökat genom byte av hemsida och att en presentationsfolder tagits fram. Björköhänget – en aktivitetsvecka för de unga på sommaren har utökats. Fördubblat antal deltagare 2019.

Bland utvecklingsidéerna står att öka tillgängligheten och miljödiplomera bygdegården.

RÅDMANSÖ BYGDEGÅRDSFÖRENING, NORRTÄLJE KOMMUN

Rådmansö bygdegård, Norrtälje kommun

Rådmansödagen 2019

Rådmansö har en väl fungerade verksamhet och ett bra program. Inget är dock så bra att det inte kan blir bättre. Det var utgångspunkten i Rådmansös idéer.

Föreningen vill starta en ungdomsgrupp, öka informationen och utbudet för såväl sommarboende som turister. En kampanj genomfördes sommaren 2019 riktad till Blidösunds passagerare med information om bygdegården, dess verksamhet samt inbjudan till sommaraktiviteter.

Bygdegårdsföreningen ska nu ta fram en vision och en årsplanering ska göras.

LJUSTERÖ BYGDEGÅRDSFÖRENING, ÖSTERÅKERS KOMMUN

Ljusterö bygdegård är en stor och viktig mötesplats på ön. Man renoverar ständigt och har senast med stöd från Länsstyrelsen rustat upp entréhall och toaletter. Fönster står på tur. Föreningen har haft dålig kontakt med kommunen så det var första steget. Ett möte med ansvarig politiker och tjänsteman på kultur och fritidsförvaltningen har genomförts. Detta resulterade i att föreningen fick stöd för att renovera. En bra kontakt är nu etablerad.

Bland framtidsvisionerna kan nämnas:

- Flera medlemmar och att synas mera utåt.
- En resurspool skapas för framtida arrangemang.
- Ökad samverkan med övriga föreningar på ön.

RUNMARÖ HEMBYGDSFÖRENING, VÄRMDÖ KOMMUN

Runmarö hembygds gård

Runmarö marknad 2019

Runmarö erbjuder ett rikt kulturutbud bland annat en kulturvecka under sommaren. Under sommaren visas också film. Runmarödagen med hantverksförsäljning, loppis med mera ger en viktig årlig intäkt till verksamheten. En aktiv teatergrupp tar varje år fram ett historiskt spel.

I utvecklingsplanen finns bland annat:

- Arbeta för att minska uppvärmningskostnader
- Arbeta för att förbättra den yttre miljön
- Röja marken mot sjön
- Satsa på en scen utomhus
- Bygga ett utegym

VÄRMDÖ NORRA AHLSVIKS HEMBYGDSFÖRENING, VÄRMDÖ KOMMUN

Ahlsviks bygdegård på Svartsö är en viktig mötesplats på ön.

Kulturlivet på Svartsö är högst levande tack vare konstnärer och den idérika hembygdsföreningen som erbjuder konserter, föreläsningar och utställningar. Varje år i juli är det kulturvecka i bygdegården på ön. En aktivitet är familjedagen och konstnärer ställer ut sina verk. Allt avslutas med hembygdsdagen och den ärofyllda svinrodden.

I utvecklingsplanen finns bland annat:

- Att satsa på att rusta upp en utomhusdansbana.
- Att kunna erbjuda fler kurser och cirklar under vinterhalvåret.
- Att upprusta vagnslidret för att ge plats till utställning av gamla jordbruksmaskiner.

SVÄRDSÖGÅRDEN, NYNÄSHAMNS KOMMUN

Svärdsögården anslöt till projektet under våren. Föreningen har haft det lite tufft och nästan tappat gnistan. Med processen "Ett steg till" tändes nytt hopp och föreningen fick ny energi.

Redan före första projekträffen hade föreningen, efter en kommunträff initierad av distriktet, sökt medel från kommunen och fick 50 000 kronor i driftsbidrag!

Under projektet har husets entré målats om. I utvecklingsplanen framgår bland annat:

- Se över inventarierna bland annat reparera stolar och ansöka om en anvisningsskylt.
- Starta en bättre planering och ta fram en årsplan.
- Starta olika aktivitets- och arbetsgrupper.
- Föryngrä för att säkerställa föreningens fortlevnad.

ORNÖ BYGDEGÅRDSFÖRENING OCH INGMARSÖ BYGDEGÅRDSFÖRENING

De två föreningarna som inte gjort utvecklingsplaner är Ornö i Haninge kommun och Ingmarsö i Österåkers kommun. Det innebär inte att inget händer eller att det saknas visioner.

Ornö bygdegårdsförening har under projektet fått ett stöd beviljat från Boverket för att ungdomsanpassa en lokal i bygdegården. Detta arbete pågår. På framtidsagendan står att skapa utrymme för distansarbetsplatser och öka utbudet av kulturaktiviteter.

Ingmarsö bygdegårdsförening vill fortsätta att rusta sitt hus. Köket behöver ett lyft och taket behöver renoveras. På taket vill man gärna sätta solceller. Bygdegården är en viktig samlingsplats och här möts bland annat ungdomarna en gång i veckan.

Utbildning och nätverksträffar

Utbildning 19 – 20 oktober 2018 i Nacka

Projektet inleddes med en utbildning den 19 - 20 oktober 2018. Projektet presenterades. Vi tog upp frågor som arrangörskap, hemsidor och att skapa utvecklingsplaner. Det var mycket uppskattat med en tvådagarssträff där gott om utrymme fanns för erfarenhetsutbyte mellan föreningarna.

Nätverksträff 17 mars 2019 i Lohärads bygdegård

En nätverksträff hölls för föreningarna i Norrtälje den 17 mars 2019. Träffen inleddes med ett föredrag av Matilda Asp, Studieförbundet Vuxenskolan, om vikten av att synas på sociala medier och hur man marknadsför sig. Därefter utbytte föreningarna erfarenheter.

Nätverksträff 8 september 2019 Tyresö bygdegård

En likande träff hölls den 8 september 2019. Här fick deltagarna också möjlighet att berätta om sina erfarenheter till några fler föreningar. Dagen inleddes av Aron Schoug som föreläste utifrån sin bok "Motivera ideella". Eftermiddagen ägnades åt erfarenhetsutbyte.

Ökad kontakt med Länsstyrelsen och Region Stockholm

Under projekttiden har vi också arbetat med att öka vår närvaro på såväl regionens som länsstyrelsens träffar. I december 2018 deltog vi på partnerskapsträff; i augusti 2019 deltog vi på en workshop om att förverkliga skärgårdsstrategin; i början av oktober 2019 deltog vi på länsstyrelsens landsbygdskonferens. I november 2019 kommer vi att medverka på det så kallade Stockholmstinget som arrangeras av Region Stockholms kulturenhet.

Genom vårt deltagande har vi synliggjort våra bygdegårdar och tillskansat oss kunskap om hur såväl regionen som länsstyrelsen arbetar. Detta har varit mycket positivt.

Ungdomsverksamhet

Ungdomsverksamheten har inte kommit igång i den omfattning vi önskat. Flera föreningar vill ha hjälp och stöd. Att det inte kommit igång beror på att vi väntat på att Vi Unga i Stockholms län skulle startat sitt projekt som vi hade planerat att samarbeta med. Detta startar nu hösten 2019 och de föreningar som önskar besök ska få det under kommande säsong.

Sprida till fler

Vi har presenterat vårt projekt såväl 2018 som 2019 i samband med seminarier på Bygdegårdarnas Riksförbunds riksstämmor. Slutrapporten kommer vi delge alla våra egna föreningar men också föreningar/distrikt i landet som vill veta hur vi arbetat för att få inspiration. Informationen kommer att finnas på vår hemsida.

Sammanfattning

Vi är mer än nöjda med vårt projekt. Vi visste att det inte går att komma så långt på ett år men hyser gott hopp om framtiden. Vårt projekt har inneburit en resurs för medverkande föreningar. Arbetsmetoden har nyttjats olika mycket men anpassats efter föreningens vilja och behov. De steg som tagits bidrar till attraktiva mötesplatser på landsbygden och en stärkt infrastruktur samt givit styrka och redskap för våra föreningar i sitt arbete.

Några röster: "Vi är glada att nu ha utvecklingsplanen att arbeta vidare med", "Tack för att vi fick vara en del av projektet. Mycket bra kom ut av detta", "Projektet har verkligen givit oss energi".

Vi rekommenderar varmt arbetsmetoden "Ett steg till" för ett utvecklingsarbete i en förening. Hela projektet har också varit mycket lärorikt för vårt distrikt. Vi vill rekommendera alla distrikt att genomföra ett Leaderprojekt för att bättre kunna ge kunskap, inspiration och support till de lokala föreningarna.

Kartan visar alla de 60 bygdegårdar som är anslutna till Stockholms läns bygdegårdsdistrikt.

Stockholms län i oktober 2019

Stockholms läns bygdegårdsdistrikt
www.bygdegardarna.se/stockholm

